

ЕКО ГАЗЕТА

Екоактивісти розвінчали найбільш популярні міфи про переваги біопродуктів

У багатьох країнах попит на органічні продукти не задовольняється внутрішнім виробництвом, що збільшує світову торгівлю

У світі набирає популярності виробництво та споживання біопродуктів, які вирощуються завдяки органічному землеробству. Проте їхнє виробництво і споживання може завдавати природі значної шкоди.

Екоактивісти з громадського об'єднання Let's do it, Ukraine у Facebook розвінчали найбільш популярні міфи щодо "екологічності" органічних продуктів.

Вони підкреслили, що органічні продукти вирощуються з мінімальним використанням пестицидів, штучних добрив та харчових добавок. Добривом для біопродуктів є компост.

"Біо" природніше

Автори пояснили, що біопродукти все ж таки містять певні добрива та пестициди. Так, для вирощування органічних рослин використовують біопестициди, наприклад, купрум сульфат, відомий як мідний купорос. Така речовина не є на 100% безпечною.

Біопродукти кращі для навколишнього середовища

Дослідження "Викиди вуглекислого газу та використання території традиційних та органічних дієт у Німеччині" показало, що для виробництва біопродуктів потрібно на 40% більше території. Екоактивісти підкреслили, що попит на органічні продукти постійно зростає тому їх вирощують протягом року, зокрема в теплицях.

"Звичайно, для традиційної продукції теж, але оскільки органічне господарство займає більшу територію, треба більше енергії, щоб забезпечити належні умови", — пояснили вони.

Автори зазначили, що у теплиці вуглекислий газ, який потрібен для росту рослин, подається штучно. Це збільшує викиди парникових газів в атмосферу.

Вони наголосили, що у багатьох країнах попит на органічні продукти не задовольняється внутрішнім виробництвом. Тому збільшується світова торгівля продуктами харчування.

Екоактивісти пояснили, що контролювати якість біопродуктів набагато складніше. Окрім того, шахраї можуть продавати традиційні товари за ціною органічних.

Як повідомлялося раніше, екоактивісти закликали українців до розумного споживання, адже пасивне спостереження за погіршенням стану планети призведе до необоротних екологічних змін. Екологи попередили, що у людства залишилося максимум 50 років, щоб уникнути катастрофи.

Джерело: ecopolitic

Світ має інвестувати \$4,5 трильйона в “зелену” енергетику до 2030 року

Також знадобляться значні інвестиції для створення ланцюжків поставок за межами Китаю

Новий звіт Міжнародного енергетичного агентства (МЕА) показав, що загальні інвестиції в технології відновлювальної енергії та інфраструктуру повинні перевищити \$4,5 трильйона до 2030 року, щоб досягти кліматичних цілей до середини століття.

Маштаб необхідних інвестицій потребуватиме від країн промислових стратегій для мобілізації ресурсів у всіх регіонах, технологіях і ланцюгах постачання, повідомляє Oilprice.com.

В звіті підкреслили, що значна концентрація критичної для “зеленого” переходу сировини та її переробка зосереджені в кількох країнах, зокрема в Китаї. Також перешкодами надійного розвитку технологій чистої енергії в МЕА назвали “вузькі місця” в політиці та ланцюжках поставок.

“Вузькі місця можуть виникати в результаті політичних і регуляторних ризиків, відсутності впевненості в демонстраційних і перших у своєму роді проєктах, невизначеності щодо проєктних ліній, ширших

макроекономічних факторів, таких як стабільність валюти, і геополітичних подій”, – йдеться в звіті.

В матеріалі підкреслили, що хоча інвестиції в “зелену” енергію безперервно зростають, вони повинні зрости набагато більше, особливо в цьому десятилітті. У 2022 році інвестиції в “чисту” енергетику досягли \$1,4 трильйона, що на 10% більше, ніж у 2021 році, і становить 70% зростання загального обсягу інвестицій у енергетичний сектор.

В звіті наголосили, що попри ці зусилля на вичерпне паливо все ще припадає 80% первинної енергетичної суміші в світі.

Автори підкреслили, що енергетичний перехід залежить від ланцюгів постачання в технології чистої енергії. Сукупні інвестиції в розмірі \$1,2 трильйона знадобляться, щоб запустити достатню потужність для того, щоб ланцюжки поставок відповідали цілям щодо нульових викидів до 2030 року. Наразі оголошені інвестиції покривають близько 60% цієї оцінки.

Фахівці МЕА зазначили, що, враховуючи час від прийняття рішення до виробництва, більшість інвестицій доведеться

здійснити протягом 2023-2025 років. Вони мають сягати в середньому \$270 мільярдів на рік, що майже в сім разів перевищує середню ставку інвестицій за 2016-2021 роки. Вони наголосили, що світ також має диверсифікувати свої ланцюги постачання “зеленої” енергії, щоб знизити ризики залежності від однієї країни.

Наприклад, Демократична Республіка Конго постачає 70% кобальту, Китай – 60% рідкоземельних елементів, а Індонезія – 40% нікелю. На Австралію припадає 55% видобутку літію, на Чилі – 25%. Китай переробляє 90% РЗЕ та 60-70% літію та кобальту, а також домінує у постачанні си-пучих матеріалів.

“Для диверсифікації також знадобляться величезні інвестиції та правильна допоміжна політика для створення ланцюжків поставок за межами Китаю”, – йдеться в матеріалі. Нагадаємо, щорічний звіт Міжнародного енергетичного агентства (МЕА) показав, що зростання потужностей ВДЕ подвоїться протягом наступних 5 років через проблеми з енергетичною безпекою після повномасштабного вторгнення росії в Україну.

Джерело: Oilprice.com

Швейцарія запустила для України проєкт допомоги UCORD: всі деталі

Робота UCORD буде побудована на декількох рівнях

Швейцарія започаткувала в Україні новий проєкт міжнародної технічної допомоги “Згуртованість та регіональний розвиток України” (UCORD), який сприятиме відновленню країни на засадах сталого розвитку та циркулярної економіки.

Серед інших ініціатив UCORD реалізує конкретні проєкти у сфері управління відходами, повідомляє заміністра захисту довкілля та природних ресурсів Євгеній Федоренко у Facebook.

Він розповів, що Швейцарія вже багато років є надійним партнером України у питаннях розвитку. Наприклад, команда швейцарсько-українських проєктів DESPRO долучилася до підготовки рамкового законопроєкту “Про управління відходами” й допомагала в розробці пілотних регіональних планів.

“Реформа управління відходами – це не лише певна кількість прийнятих законів та нормативних актів. Це, першочер-

гово, якісні зміни, які повинні відчувати люди в кожному куточку України. Щонайменше, громадам буде необхідна допомога для написання регіональних та місцевих планів управління відходами за новими стандартами”, – зазначив Федоренко.

Замміністра розповів, що робота UCORD буде побудована на декількох рівнях:

- співпраця з агенціями регіонального розвитку та підвищення їх спроможності у 4 пілотних областях (Сумській, Тернопільській, Хмельницькій і Вінницькій);
- реалізація конкретних проєктів з розвитку публічних послуг, зокрема у сфері управління відходами, у двох регіонах;
- конструювання згуртованості через культуру.

“Переконаний, що співпраця Міндовкілля з проєктом буде дуже тісною та плідною”, – сказав Федоренко.

Джерело: ecorpolitic

Представники Міндовкілля та нацпарків обговорили реформу природно-заповідної сфери

Новий законопроект “Про управління природоохоронними територіями” враховує частину надісланих пропозицій

Представники Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів провели робочу зустріч з працівниками нацпарків та заповідників на якій обговорили законопроект “Про підвищення ефективності управління природоохоронними територіями та об’єктами природно-заповідного фонду”.

На зустрічі також обговорили розвиток екотуризму, запровадження електронного квитка для відвідувачів нацпарків, єдиного електронного обліку деревини тощо, повідомляє Міндовкілля в Telegram.

Зазначається, що в заході взяли участь заступник міністра захисту довкілля та природних ресурсів Руслан Гречаник, радниця міністра Тетяна Тимочко та директор департаменту природно-заповідного фонду та біорізноманіття Едуард Арустамян.

Арустамян підкреслив, що текст законопроект містить частину надісланих пропозицій. Документ покликаний впровадити міжнародні стандарти на території українських національних парків, зокрема, екосистемних послуг.

В пресслужбі зазначили, що на зустрічі також презентували досвід використання електронного квитка для відвідувачів Карпатського біосферного заповідника та нацпарку “Дністровський каньйон”.

Окрім того, учасники обговорили впровадження єдиного електронного обліку деревини у місцях виконання робіт із заготівлі деревини. А також важливість дотримання установами ПЗФ єдиного візуального стилю та посилення комунікації із науковими установами, громадськими організаціями, місцевими громадами та міжнародними організаціями.

Як повідомлялося раніше, міністерство захисту довкілля та природних ресурсів презентувало новий законопроект “Про підвищення ефективності управління природоохоронними територіями та об’єктами природно-заповідного фонду”.

Джерело: Oilprice.com

На Черкащині взяли під охорону 18 гектарів унікальних луків

Збереження такого клаптика майже дикої природи є надзвичайно цінним

На Черкащині депутати облради підтримали рішення щодо створення ботанічного заказника в урочищі “Дзендзіри” в заплаві річки Гнилий Тікич.

Територія нового заказника сягає 18,6 гектара, де ростуть унікальні угруповання лучних рослин, що занесені до Червоної книги України, повідомляє організація з охорони навколишнього середовища “Українська природоохоронна група” у Facebook.

В повідомленні підкреслили, що екоактивісти підготували клопотання зі створення заказника у травні 2021 року. Адже в урочищі “Дзендзіри” зростає популяція рябчика шахового, занесеного до Червоної книги України. Це єдиний відомий локалітет рябчика шахового в Черкаській області.

“Заплавні луки все частіше розорюють та осушують, тому збереження такого клаптика майже дикої природи є надзви-

чайно цінним”, – наголосили автори.

Екоактивісти зазначили, що заказник також має охороняти цінні біотопи. Угруповання лучної рослинності на його території репрезентують тип оселищ “Е3.4 Мокрі або вологі евтрофні і мезотрофні луки”, що включені до Резолюції 4 Бернської конвенції. В таких біотопах можуть зростати й інші рідкісні види рослин, зокрема зозульки травневі та м’ясо-червоні, плодоріжка болотна чи косарики черепитчасті.

Вони наголосили, що територія заказника є типовим оселищем для земноводних та плазунів, занесених до списку Бернської конвенції. Зокрема:

- вужа звичайного;
- черепахи болотної;
- веретільниці ламкої;
- ящірки прудкої;
- жаби озерної;
- ропухи звичайної;
- райки звичайної (знесена до Європейського червоного списку).

Джерело: ecopolitic

Данія хоче повністю відмовитися від природного газу до 2030 року

Країна переходить від єдиного джерела природного газу в Північному морі до децентралізованого постачання

Представники данського оператора газотранспортної системи “Energinet” заявили, що країна планує на 100% замінити природний газ на біометан до 2030 року.

Наразі в Данії вже 34% попиту на газ забезпечує біометан, повідомляє Irish Farmers Journal.

Зазначається, що національна мета Данії полягає в скороченні викидів вуглецю на 70% до 2030 року, забезпеченні безпеки енергопостачання та збереженні витрати на енергію на прийнятно низькому рівні. Ключовою для декарбонізації є відновлювана енергія.

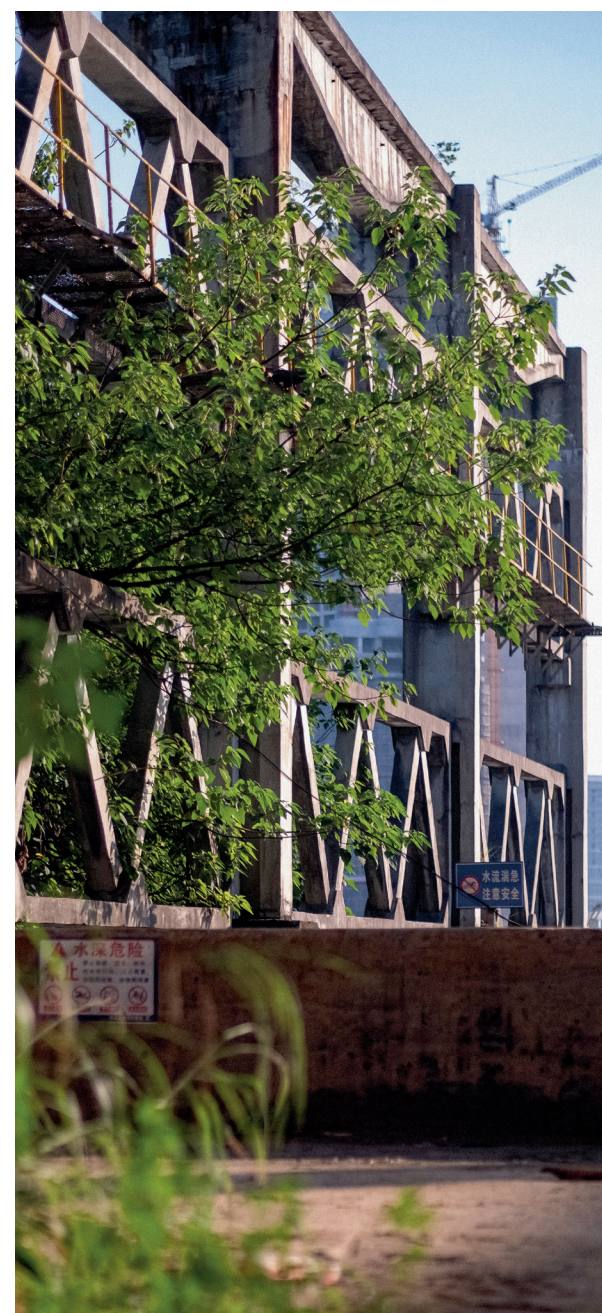
В матеріалі підкреслили, що наразі в країні близько 50% електроенергії генерується вітровими та сонячними станціями.

Перший данський біометановий завод на технології анаеробного зброджування почав працювати і подавати відновлюваний газ у газову мережу у 2013 році. З того часу в країні розробили проекти для ще 54 біометанових установок.

“Важливість безпеки енергопостачання та використання “зеленої” енергії була дуже важливою для Данії, і ми завжди зосереджуємося на соціально-економічній перспективі”, – пояснив представник “Energinet” Рамус Єнсен.

Наразі Данія переходить від єдиного джерела природного газу в Північному морі до децентралізованого постачання місцевого біометану по всій країні.

Джерело: Irish Farmers Journal

У прискоренні глобального потепління винна заможна “еліта” світу

Людині з нижчим рівнем доходу знадобиться 26 років, щоб створити таку ж кількість викидів вуглецю, як найбагатшій людині за 1 рік

Дослідження економістів з World Inequality Lab показало, що 10% найбільш заможного населення світу, так звана “еліта, що забруднює навколишнє середовище”, створює близько половини щорічних викидів вуглецю.

У прискоренні глобального потепління винна невелика частина населення світу, повідомляє Earth.Org.

Зазначається, що дослідження проводили фахівці Паризької школи економіки за підтримки ООН.

“Різниця у викидах між багатими та бідними людьми наразі більша, ніж різниця у викидах між країнами”, – йдеться в дослідженні.

За словами авторів “Звіту про кліматичну нерівність за 2023 рік”, які досліджува-

ли походження викидів парникових газів у всьому світі, вуглецева нерівність всередині країн становить майже дві третини від загальної кількості, що є “повною зміною” порівняно з 1990 роком.

Вони також припустили, що зменшення споживання вуглецю на найвищому рівні може вивільнити вуглецевий бюджет, необхідний для викорінювання бідності за межею бідності в \$5,50 на день, тобто найбідніші у світі зможуть збільшити викиди парникових газів, необхідні для досягнення процвітання.

В матеріалі наголосили, що як показало дослідження, у прискоренні глобального потепління винна невелика частина населення світу. Одним з авторів роботи є Томаса Пікетті, який після фінансової кризи 2008 року допоміг сформувати ідею “1%” – терміна, який відноситься до групи заможних людей, чий спосіб життя з високим вмістом вуглецю сприяє кліматичній

кризі.

Аналіз 2022 року показав, що людині з нижчим рівнем доходу знадобилося б 26 років, щоб створити таку ж кількість вуглекислого газу, як найбагатшій людині за рік.

“Бідність також тісно пов’язана з уразливістю до зміни клімату. Відомо, що країни з низьким рівнем доходу більш уразливі до екстремальних погодних явищ та інших наслідків глобального потепління, таких як посухи, що є однією з найбільших загроз продовольчій безпеці”, – йдеться в матеріалі.

Джерело: Earth.Org

В Україні встановили правила для вирубки дерев поза лісгоспами

Раніше взагалі не була встановлена процедура надання дозволу та контролю за такими рубками

Кабінет міністрів України затвердив правила вирубування дерев і чагарників та використання цієї деревини на лісових ділянках, призначених не для лісового господарства.

Це зменшить ризики зловживання та неконтрольованого вирубування лісів й посилить контроль за проведенням таких рубок, повідомляє Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів у Facebook.

Зазначається, що порядок був розроблений на виконання Закону України від 20 червня 2022 р. № 2321-ІХ “Про збереження лісів”.

В пресслужбі пояснили, що документ встановлює правила вирубування та використання цієї деревини у разі:

- зміни цільового призначення земельних лісових ділянок (наприклад, для будівництва ліній електромереж, доріг, житлових будинків тощо);
- встановлення сервітуту (права користування землею з певними обмеженнями) для їхнього використання в цілях, не

пов’язаних із веденням лісового господарства;

- переведення земельних лісових ділянок до нелісових земель, що здійснюється виключно для власних потреб лісгоспів.

“Встановлюючи чіткі правила для рубок лісів та чагарників на лісгосподарських землях при зміні їх призначення, ми тим самим зменшуємо можливості для зловживання та неконтрольованого вирубування лісів й посилюємо контроль за проведенням зазначених рубок. Адже раніше взагалі не була встановлена процедура надання дозволу та контролю за такими роботами”, – сказав міністр захисту довкілля та природних ресурсів Руслан Стрілець.

Він пояснив, що раніше місцева влада могла схвалити рішення про вирубування дерев або укласти договір про встановлення земельного сервітуту. Однак процес отримання дозволу та проведення рубки був незрозумілим.

Джерело: ecopolitic

В Україні запустили платформу для вирішення “великих” та “малих” екопроблем

Платформа охоплює рішення для “зеленого” повоєнного відновлення України

В Україні запустили онлайн платформу “Енциклопедія ЕкоРішень”, яка допоможе розібратися у складних та простих питаннях, пов’язаних із навколишнім середовищем.

На ній зібрані різноманітні екорішення, зокрема щодо сортування сміття, висадки дерев, відновлення озер, рекультивації сміттєзвалищ тощо, повідомляє Еколтава.

Зазначається, що “Енциклопедію” створило українське медіа “Рубрика”. Завдяки цьому онлайн інструменту можна буде долучитися до повоєнного відновлення України.

Автори розповіли, що платформа охоплює рішення для “зеленого” повоєнного відновлення України.

“Еколтава” також буде надавати свої пропозиції до чат-боту. Зокрема того, що стосується сталого харчування, управлін-

ня відходами, кліматичної політики, адаптації міст до зміни клімату. Тому що всі ці теми важливі для “зеленого” відновлення України та подальшого сталого розвитку наших громад”, – розповіла виконавча директорка “Еколтави” Юлія Мельник.

Переглянути запис презентації можна за посиланням.

Нагадаємо, полтавські екоактивісти закликали комунальне АТП №1628 створити умови для компостування органічних відходів, щоб уникнути повтору трагедії на Грибовицькому сміттєзвалищі.

Як повідомлялося раніше, заміністра захисту довкілля та природних ресурсів Руслан Гречаник заявив, що Національний план відновлення України у сфері екобезпеки має бути кроссекторальним та містити в собі принципи Європейського “зеленого” курсу.

Джерело: Еколтава

Левеня не любить дитячих обіймів: українців закликали бойкотувати контактні зоопарки

Таке поводження з тваринами – негуманна поведінка та справжні тортури для звірів

Зоозахисники закликали українців бойкотувати контактні зоопарки, адже їхні мешканці отримують психічні, часто і фізичні, травми від утримання у неволі в невідповідних умовах.

Такі зоопарки – це бізнеси, які свідомо підтримують контрабанду диких тварин, розводять їх на продаж та експлуатують заради розваг та прибутків, повідомляє громадська організація UAnimals у Facebook.

Автори наголосили, що реклама подає “красиву картинку”, однак за нею стоїть “потворна правда”. Наприклад:

- малих левенят чи інших тварин захирають від матері одразу після народження, аби вони звикли до рук людей;

- коли малі звірі дорослішають та стають небезпечними, їх закривають у тисних

клітках до кінця життя;

- тварини в контактних зоопарках отримують психічні травми та помирають набагато раніше;

- здоров’я цих тварин зазвичай у поганому стані, але якщо тварини хворіють, то перестають подобатись людям, їх замінюють новими, яких легко придбати.

“До “Центру порятунку диких тварин” неодноразово потрапляли тварини зі звіринців та приватної власності, яких доводилось рятувати та лікувати”, – підкреслили зоозахисники.

Вони також зазначили, що іноді контактні зоопарки прикриваються ще й порятунком диких тварин. Проте потім їх починають використовувати як річ. “Таке поводження з тваринами – негуманна поведінка та справжні тортури для звірів”, – наголосили автори.

Джерело: Еколтава

В Івано-Франківську побудують перший хмарочос з вертикальними садами

Вертикальне озеленення — це один із заходів з адаптації міст до зміни клімату

В Івано-Франківську будівельна компанія Blago Development анонсувала запуск нового житлового комплексу з вертикальним озелененням.

Планується, що в новому ЖК буде двір без авто, дахові котельні, а будинки будуть збудовані за енергоефективними технологіями, повідомляє Kurs.

В матеріалі пояснили, що через повномасштабну війну питання житла набрало першочергової актуальності, а наявний ринок може не покрити ростучої потреби. Новий ЖК збудують в мікрорайоні “Майзлі”.

“Ми створюємо місто майбутнього, і кожен наш житловий комплекс проєктується з ідеєю змінювати Івано-Франківськ. Робимо його архітектурно красивим та привабливим для життя людей різного віку, професій, інтересів”, – прокоментували в компанії.

Зазначається, що площа забудови становитиме 20% ЖК. Також на території нового комплексу знаходитиметься озеро. У квартирах на перших поверхах і в пентхаусах передбачені власні зелені тераси. Загальна площа благоустрою, згідно з проєктом, складатиме 2,6 га з зеленими зонами.

Як відомо, вертикальне озеленення — це один із заходів з адаптації міст до зміни клімату.

Нагадаємо, у Києві “набирає обертів” екоініціатива “Місто живих стін”, в рамках якої відбувається вертикальне озеленення за допомогою винограду Вічі.

Джерело: Kurs.

Додаток 2

до Порядку передачі документації для надання висновку з оцінки впливу на довкілля та фінансування оцінки впливу на довкілля

(дата офіційного опублікування в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (автоматично генерується програмними засобами ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, не зазначається суб'єктом господарювання)

(реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності (автоматично генерується програмними засобами ведення Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля, для паперової версії зазначається суб'єктом господарювання)

ПОВІДОМЛЕННЯ

про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля

Товариство з обмеженою відповідальністю «АГРОСЕМ»,
Ідентифікаційний код суб'єкта господарювання за ЄДРПОУ-30967207

інформує про намір провадити плановану діяльність та оцінку її впливу на довкілля.

1. Інформація про суб'єкта господарювання

Місцезнаходження юридичної особи: 04073, м. Київ, пр. Степана Бандери, 9-В,
директор Кулик Олексій Юрійович, e-mail: info@agrosem.ua, тел.: 0 800 50 17 17

2. Планована діяльність, її характеристика, технічні альтернативи
Планована діяльність, її характеристика.

Товариство з обмеженою відповідальністю «АГРОСЕМ» планує будівництво під'їзних залізничних колій по станції Мостиська-2 в с.Волиця, Яворівського (колишнього Мостиського) району, Львівської області, цеху для зберігання і фасування сипучих вантажів (мінеральних добрив), елеваторного комплексу та контейнерних площадок, перевантажувальних терміналів та обладнання для перевантаження різних видів транспорту в с.Волиця, Яворівського (колишнього Мостиського) району, Львівської області, на земельних ділянках: 4622487200:02:000:0019, 4622487200:02:000:0224, 4622487200:02:000:0225, 4622487200:02:000:0238.

Технічна альтернатива 1 – суб'єкт господарювання планує будівництво елеваторного комплексу на землях приватної власності у складі якого передбачено будівництво трьох гуртових складів, допоміжних будівель і споруд та складу поверхневого зберігання мінеральних добрив, будівництво елеваторного комплексу та контейнерних площадок, будівництво під'їзних залізничних колій з відповідним навантажувально-розвантажувальним обладнанням (в тому числі, але не виключно, козовими кранами), з метою завантаження та вивантаження вагонів та автомобільного транспорту, зважування та транспортування вантажів залізницею. Транспортний зв'язок з гуртовими складами здійснюється залізничним та автомобільним транспортом. Обігрівання комплексу здійснюватиметься за допомогою газового котла з підведенням постачання газу від існуючих мереж.

Технічна альтернатива 2 – суб'єкт господарювання розглядав у якості альтернативного варіанту будівництво елеваторного комплексу з вбудованими адміністративно-побутовими приміщеннями, включаючи котельню із встановленим опалювальним котлом, що працює на дизельному пальному, будівництво під'їзних автомобільних шляхів з використанням навантажувальної техніки з двигунами внутрішнього згоряння з метою завантаження та вивантаження автотранспорту та транспортування вантажів виключно автомобільними дорогами. Цей варіант не виправданий для планованої діяльності, оскільки в результаті згоряння продуктів нафтопереробки підвищується негативний вплив на атмосферне повітря за рахунок збільшення викидів забруднюючих речовин під час роботи дизельної котельні та під час роботи додаткового автотранспорту.

Щодо зберігання мінеральних добрив розглядається технологія зберігання мінеральних добрив у резервуарах, які встановлені підземно та переоснащення складу для підземного зберігання рідких мінеральних добрив.

Резервуарний парк буде складатися з 4 резервуарів об'ємом 100 м³ кожен, 2 резервуари об'ємом 30 м³, один з резервуарів резервний, резервуарів для приготування та зберігання аміачної води – 22 шт. по 6 м³ кожен, 4 резервуари по 75 м³ для води технічної.

Для реалізації така технологія є більш затратною (встановлення резервуарів підземного зберігання більш дорогіше) та менш екологічною в порівнянні з запропонованою технологією наземного зберігання.

Надалі ця альтернатива не розглядатиметься, оскільки в резервуарах, які встановлені наземно, легко виявляються і усуваються пошкодження захисного покриття, що виключає можливість аварійних просипань чи проливів мінеральних добрив, а реалізація технології підземного зберігання потребує переоснащення (демонтаж наявних резервуарів, проведення будівельних робіт, підземне встановлення резервуарів), що призведе до додаткового впливу на довкілля.

3. Місце провадження планованої діяльності, територіальні альтернативи

Планована діяльність провадиться на земельній ділянках, загальною площею 12, 0863 га, що знаходяться в межах с. Волиця Яворівського (колишнього Мостиського району Львівської області, перебувають у власності суб'єкта господарювання та не межують із житловою забудовою. Планована діяльність не порушує цільового призначення земельних ділянок. Землі, де планується примикання під'їзних колій, що будуються по станції Мостиська-2 в с. Волиця Мостиського району Львівської області, знаходяться у постійному користуванні Укрзалізниці. Місце провадження планованої діяльності є оптимальним, оскільки земля, де планується будівництво, знаходиться у власності суб'єкта господарювання, відстань до житлової забудови відповідає вимогам СЗЗ. Будівництво в іншому місці буде економічно недоцільним.

Територіальна альтернатива 1 – розташування місця планованої діяльності планується в межах с. Волиця Яворівського району (колишнього Мостиського району Львівської області на земельних ділянках, що належать на праві приватної власності господарюючому суб'єкту: кадастровий номер 4622487200:02:000:0019, кадастровий номер 4622487200:02:000:0224, кадастровий номер 4622487200:02:000:0225 (місце будівництва), 4622487200:02:000:0238 (місце будівництва), та в межах земель, що використовуються залізницею на праві постійного користування: кадастровий номер 4622487200:03:000:0007 (місце примикання колії, що будується).

Територіальна альтернатива 2 – розгляд іншої територіальної альтернативи не є можливим та доцільним у зв'язку з прив'язкою запланованого будівництва до наявних земельних ділянок, наявності існуючої залізничної колії поряд та обґрунтовано проектними рішеннями.

4. Соціально-економічний вплив планованої діяльності

Реалізація проектних рішень має позитивне значення на соціально-економічний розвиток території провадження планованої діяльності, а саме: дозволить збільшити кількість робочих місць з сучасними умовами праці в районі шляхом залучення місцевого населення на підприємстві, збільшить місцевий бюджет, передбачається благоустрій прилеглих територій. Запроектовані природоохоронні заходи забезпечать мінімальний залишковий рівень впливу господарської діяльності на умови життєдіяльності місцевого населення та його здоров'я. При проведенні планованої діяльності будуть дотримані всі правила та норми безпеки і охорони праці, що дозволяє забезпечувати безпечну роботу об'єктів та мінімізувати негативний вплив.

5. Загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності (потужність, довжина, площа, обсяг виробництва тощо)

Загальна проектна площа забудови складає 375 141,36 м²: Елеваторний комплекс з адміністративно-побутовими та складськими приміщеннями, під'їзними залізничними коліями, контейнерними площадками, включає в себе будівництво наступних об'єктів:

Склад № 1 – прямокутна будівля розмірами 138,0 x 28,6 м в осях, висота в гребені 8,73 м, конструктивно схема будівлі передбачає металевий каркас та тришарові сендвіч-панелі по металевих прогонах. Склад обслуговуватиметься залізничним та автомобільним транспортом. Вздовж довгого боку облаштовується вантажна залізнична рампа із залученням залізничного козового крана. В брамах для обслуговування автотранспорту встановлюються доклевеллери. В приміщеннях складу №1 розташовано склад металевих виробів на 907 палетомісць, склад матеріалів на 133 палетомісця, та двоповерхові адміністративно побутові приміщення розмірами 18,25 x 12,24 м, обладнані сходовими клітинами. Приміщення включатимуть на першому поверсі приміщення оператора ваги, електрощитову, котельню з високотехнологічним газовим котлом, лабораторію, побутові приміщення, санвузли; на другому

поверсі офісні та технічні приміщення, санвузли.

Склад № 2 - прямокутна будівля з розмірами 84,0 x 48,0 м в осях, висотою в гребні 9,96 м, конструктивна схема будівлі передбачає металевий каркас та тришарові сендвіч-панелі по металевих прогонах. Склад обслуговуватиметься автомобільним транспортом, призначений для зберігання металевих виробів, розрахований на 1750 палетомісць.

Склад № 3 – прямокутна будівля з розмірами 48,0 x 12,0 м в осях, висотою в гребені 4,57 м, конструктивна схема будівлі передбачає металевий профлист по металевих прогонах. Склад обслуговуватиметься автомобільним транспортом. Склад обслуговуватиметься автомобільним транспортом, призначений для зберігання металевих виробів, розрахований на 250 палетомісць.

Цех для зберігання і фасування сипучих вантажів (мінеральних добрив) орієнтовною площею 2547 м² на земельній ділянці 4622487200:02:000:0238.

Навантажувально-розвантажувальні роботи у всіх трьох складах здійснюються за допомогою електронавантажувачів. Режим роботи складських приміщень дво-змінний, по 8 годин. Водопостачання для господарсько-питних і протипожежних потреб передбачається шляхом приєднання до централізованої системи водопостачання, електропостачання та газопостачання передбачається шляхом приєднання до відповідних розподільних мереж.

Передбачається будівництво елеваторного комплексу на земельній ділянці 2 га (кадастровий номер 4622487200:02:000:0225), який передбачає 7 черг будівництва та одночасне зберігання зерна в металевих силосах комплексу передбачається до 22160 т., а саме:

1-ша черга будівництва – чотири силос-хопери місткістю по 540 т кожен; 2-га черга будівництва – один силос зернових місткістю 5000 т; 3-тя черга будівництва – один силос зернових місткістю 5000 т; 6-та черга будівництва – один силос зернових місткістю 5000 т; 7-ма черга будівництва – один силос зернових місткістю 5000 т;

Проектом будівництва передбачається будівництво наступних будівель і споруд: Перша черга будівництва:

- Станція автомобільної вилучки на два проїзди з пандусами;
- Блок зерноочистки з бункером відвантаження зерна на автотранспорт;
- Норійна вежа №1;
- Транспортна підземна галерея №2;
- Опорна вежа №1 з Транспортною надземною галереєю №5;
- Транспортна надземна галерея №1;
- Силос-хопер №1. Силос-хопер №2;
- Силос-хопер №3. Силос-хопер №4;
- Розподільча підстанція з кабельною естакадою;
- Операторська з серверною;
- Насосна станція пожежогасіння з резервуарами води;

Друга черга будівництва:

- Силос №1 для зберігання зерна з підземною галереєю;
- Компресорна;

Третя черга будівництва:

- Силос №3 для зберігання зерна з підземною галереєю;
- Опорна вежа №2;
- Транспортна надземна галерея №2;

Четверта черга будівництва:

- Зерносушка №2;
- Транспортна надземна галерея з опорою №4;

Пята черга будівництва:

- Зерносушка №1;
- Транспортна надземна галерея з опорою №3;

Шоста черга будівництва:

- Силос №2 для зберігання зерна з підземною галереєю;

Сьома черга будівництва:

- Силос №4 для зберігання зерна з підземною галереєю.

Передбачається проект будівництва елеваторного комплексу на земельній ділянці 4,8863 га (кадастровий номер 4622487200:02:000:0238), яким передбачається будівництво 6 (шести) силосів з плоским дном в загальному обсязі зберігання 30.0 тис.т., по 5.0 тис.т. кожний.

Заплановано будівництво контейнерних площадок:

Будівництво контейнерної площадки площею 6700 м² на земельній ділянці загальною площею 2 га кадастровий номер 4622487200:02:000:0225, для постійного розміщення вантажних контейнерів:

- Передбачається зберігання та здійснення вантажних операцій із стандартними (ІМО) морськими контейнерами наступних типів: для тарно-штучних, наливних, сипучих вантажів та габаритного вантажу: суховантажні контейнери (34 м³, 67,7 м³, 85 м³), рефрижераторні контейнери (28 м³, 60,2 м³), контейнери з відкритим верхом (32 м³, 65 м³, 85 м³), контейнери для наливних вантажів (24 м³, 48 м³)-інші типи ISO контейнерів; Передбачається зберігання як порожніх так і завантажених контейнерів, із вантажами дозволеними до перевезення автомобільним, залізничним та морським

транспортом у відповідності до існуючих правил перевезень. Площа контейнерної площадки разом із технологічними та пожежними проїздами становить 6 700 м². Із них, безпосередньо під складську площу буде відведено 35 000 м². Складський майданчик площею 35 000 м². дозволить зберігати 624 умовних контейнерів об'ємом 34 м³, розміщуючи їх у 3 поверхи. Прогнозовані річні обсяги зберігання та перевантаження контейнерів мають складати 3500 контейнерів на рік.

Будівництво контейнерної площадки площею 33 300 м² на земельній ділянці загальною площею 4,8863 га, кадастровий номер 4622487200:02:000:0238:

Передбачається зберігання та здійснення вантажних операцій із стандартними (ІМО) морськими контейнерами наступних типів: для тарно-штучних, наливних, сипучих вантажів та габаритного вантажу:

Суховантажних контейнерів (34 м³, 67,7 м³, 85 м³), рефрижераторні контейнери (28 м³, 60,2 м³), контейнери з відкритим верхом (32 м³, 65 м³, 85 м³), контейнери для наливних вантажів (24 м³, 48 м³) – інші типи вантажів ІМО контейнерів; Передбачається зберігання як порожніх так і завантажених контейнерів, із вантажами дозволеними до перевезення автомобільним, залізничним та морським транспортом у відповідності до існуючих правил перевезень. Площа контейнерної площадки разом із технологічними та пожежними проїздами становить 33 300 м². Із них, безпосередньо під складську площу буде відведено 14 700 м². Складський майданчик площею 14 700 м². дозволить зберігати 2181 умовних контейнерів об'ємом 34 м³, розміщуючи їх у 3 поверхи. Прогнозовані річні обсяги зберігання та перевантаження контейнерів мають складати 12231 контейнерів на рік.

Будівництво під'їзних колій, які заплановані, мають на меті завантаження та розвантаження вагонів з колії 1435 мм на колію 1520 мм, зважування та подальше транспортування вантажів загальною залізничною мережею.

Будівництво залізничних колій передбачається у двох проектах будівництва:

Перший проєкт будівництва передбачає: врізку стрілок примикання 901, 903; монтаж глухого пересічення №911, колій 1520 та 1435; монтаж стрілочних переводів №905, 907; монтаж скидальних башмаків;- монтаж сплетення №1; будівництво колії №10, 11, та частини колій №4, 5, 9;- встановлення тимчасових упорів; встановлення тензометричних вагонних ваг на колії № 9; будівництво залізобетонної труби. Врізку стрілки примикання 909; монтаж стрілочного переводу № 917; монтаж скидального башмака; будівництво частини колій №1, 2; встановлення тимчасових упорів; монтаж стрілочного переводу №915 (на колії №9); монтаж стрілочного переводу №916 (на колії №8); монтаж стрілочного переводу №920; монтаж стрілочного переводу №919; будівництво колій: № 4 -128,9 п.м.; № 5 – 131,5 п.м.; №7 – 31,7 п.м.; №8 - 67,7 м.п. №9 – 130,5 м.п.; Влаштування завальної ями та ваг: пункт залізничного вивантаження з вагами (на двох коліях) площа забудови 255.2 м², будівельний об'єм 2252,65 м³; транспортна підземна галерея №1 площа забудови 74,8; будівельний об'єм 208,3 кв.м. встановлення постійних упорів; продовження колії №1- 126,4 м.п.; продовження колії №2 –127,2 м.п.; пункт залізничного навантаження з вагами (на двох коліях) площа забудови 245.74 м², будівельний об'єм 3182,56 м³; встановлення постійних упорів.

Наступний проєкт будівництва залізничних колій включатиме: демонтаж упорів на коліях №1, №2 та №9; демонтаж частини колій №1 та №2; будівництво земляного полотна та формування основної площадки; вкладання стрілочних переводів №914 та №918; будівництво верхньої будови колій №12, №1 та №2; встановлення граничних стовпчиків; монтаж колійних упорів на коліях №12, №1 та №2. демонтаж упорів на коліях №4 та №5; будівництво земляного полотна та формування основної площадки; вкладання стрілочних переводів №925 та №926 (з'їзд); будівництво верхньої будови колій №4 та №5; встановлення граничних стовпчиків; монтаж колійних упорів на коліях №4 та №5; демонтаж частини колій №4 для врізки стрілочного переводу №913; будівництво земляного полотна та формування основної площадки; вкладання стрілочного переводу №913; будівництво верхньої будови колій №3а; вкладання сплетення №1; будівництво верхньої будови колій №3 (суміщена); встановлення граничних стовпчиків; монтаж колійного упору на колії №3; демонтаж тимчасового упору на колії №9;

будівництво земляного полотна та формування основної площадки; будівництво верхньої будови колії №9; монтаж тимчасового колійного упору на колії №9; будівництво земляного полотна та формування основної площадки; будівництво верхньої будови колій №7 та №8; вкладання стрілочного переводу №921; встановлення граничного стовпчика; монтаж колійних упорів на коліях №7 та №8; будівництво земляного полотна та формування основної площадки; вкладання стрілочних переводів №922, №923, та №924; будівництво верхньої будови колій №6, №13, №14 та №15; встановлення граничних стовпчиків; монтаж колійного упору на колії №15.

Крім цього, передбачено встановлення двох козлових кранів вантажопідйомністю 42 тони та 16 тон.

Запроектований навантажувальний пристрій бункерного типу, пристрій навантаження – металева триярусна естакада з бункером, має прямокутну форму розмірами 12,0 x 6,2 м, висотою 11,0 м.

Додаткового водопостачання та водовідведення не передбачається, забезпечення штатних працівників питною водою буде здійснювати шляхом доставки при-

возної бутильованої води. Енергетичне живлення устаткування передбачається шляхом приєднання до існуючих розподільних мереж.

6. Екологічні та інші обмеження планованої діяльності за альтернативами

Екологічні та інші обмеження планованої діяльності встановлюються згідно із законодавством України з дотриманням нормативів граничнодопустимих рівнів екологічного навантаження на природне середовище, санітарних нормативів, охорони праці, пожежної безпеки, радіаційного контролю, поводження з відходами тощо. При проектуванні, розміщенні, будівництві, введенні в дію нових і реконструкції діючих підприємств, споруд та інших об'єктів, а також в процесі експлуатації цих об'єктів забезпечується екологічна безпека людей, раціональне використання природних ресурсів, додержання нормативів шкідливих впливів на навколишнє природне середовище.

Щодо технічної альтернативи 1

У проекті прийняті санітарно-гігієнічні, протипожежні, містобудівельні та територіальні обмеження згідно з чинними законодавчо-правовими актами і нормативними документами. Зокрема:

- обмеження впливу на повітряне середовище шляхом дотримання вимог не перевищення гранично допустимих концентрацій (ГДК) шкідливих речовин в атмосферному повітрі та допустимих рівнів шуму, а також встановлення санітарно-захисних зон (СЗЗ).

- обмеження впливу на водне середовище у відповідності до Водного кодексу України і чинних нормативно-правових актів щодо умов скидання стічних вод, попередження забруднення водного середовища та збереження водності об'єктів.

- обмеженнями впливу на рослинний і тваринний світ у відповідності до законодавчих вимог щодо: збереження біорізноманіття об'єктів рослинного і тваринного світу; збереження умов місцезростання об'єктів рослинного світу; недопустимості погіршення середовища існування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин; запобігання небажаним змінам природних рослинних угруповань та негативно-му впливу на них господарської діяльності тощо.

Щодо технічної альтернативи 2

У проекті будуть прийняті аналогічні санітарно-гігієнічні, протипожежні, містобудівельні та територіальні обмеження згідно з чинними законодавчо-правовими актами і нормативними документами. Зокрема:

- обмеження впливу на повітряне середовище шляхом дотримання вимог не перевищення гранично допустимих концентрацій (ГДК) шкідливих речовин в атмосферному повітрі та допустимих рівнів шуму, а також встановлення санітарно-захисних зон (СЗЗ).

- обмеження впливу на водне середовище у відповідності до Водного кодексу України і чинних нормативно-правових актів щодо умов скидання стічних вод, попередження забруднення водного середовища та збереження водності об'єктів.

- обмеженнями впливу на рослинний і тваринний світ у відповідності до законодавчих вимог щодо: збереження біорізноманіття об'єктів рослинного і тваринного світу; збереження умов місцезростання об'єктів рослинного світу; недопустимості погіршення середовища існування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин; запобігання небажаним змінам природних рослинних угруповань та негативно-му впливу на них господарської діяльності тощо.

Щодо територіальної альтернативи 1 – дотримання Земельного законодавства України, СЗЗ від об'єктів, що заплановані для будівництва не порушується.

Щодо територіальної альтернативи 2 – аналогічно територіальній альтернативі 1, оскільки ділянка розташування планованої діяльності співпадає з розташуванням землі, що належить господарюючому суб'єкту на праві приватної власності.

7. Необхідна еколого-інженерна підготовка і захист території за альтернативами

Щодо технічної альтернативи 1

Інженерно-геологічні, екологічні, топографо-геодезичні вишукування будуть виконуватися в повному обсязі згідно законодавства. Проектні рішення в період будівництва експлуатації будуть забезпечувати раціональне використання ґрунту. Передбачені охоронні, захисні та компенсаційні заходи. Компонування технологічного обладнання буде виконуватись з урахуванням вимог техніки безпеки і виробничої санітарії. Буде влаштоване огороження конструкцій і обладнання у небезпечних місцях.

Щодо технічної альтернативи 2

Реалізація альтернативного проекту також передбачає, що інженерно-геологічні, екологічні, топографо-геодезичні вишукування будуть виконуватися в повному обсязі згідно законодавства. Проектні рішення в період будівництва експлуатації будуть забезпечувати раціональне використання ґрунту. Передбачені охоронні, захисні та компенсаційні заходи. Компонування технологічного обладнання буде виконуватись з урахуванням вимог техніки безпеки і виробничої санітарії. Буде влаштоване огороження конструкцій і обладнання у небезпечних місцях.

Щодо територіальної альтернативи 1 – у відповідності до вимог Земельного за-

конодавства України. СЗЗ від об'єктів, що заплановані для будівництва не порушується.

Щодо територіальної альтернативи 2 – аналогічно територіальній альтернативі 1, оскільки ділянка розташування планованої діяльності співпадає із розташуванням земельних ділянок, що належить господарюючому суб'єкту на праві приватної власності.

8. Сфера, джерела та види можливого впливу на довкілля

Щодо технічної альтернативи 1

В процесі будівництва буде здійснюватися тимчасовий вплив на навколишнє середовище шляхом забруднення повітряного басейну пилом і продуктами спалювання пального при роботі будівельних машин, автотранспорту, при проведенні зварювальних робіт і фарбувальних робіт. Після реалізації проекту утворюються організовані стаціонарні джерела впливу на повітря (труба газового котла, вентсистеми, аварійний дизельгенератор) та неорганізовані джерела викидів (маневрування автомобільного, залізничного транспорту, вантажні роботи, завальна яма). Викиди будуть здійснюватися відповідно гранично-допустимих обсягів та дозвільної документації.

Вплив на клімат і мікроклімат відсутній.

В ході проведення робіт джерел негативних впливів на гідросферу не виникає, оскільки водні ресурси (поверхневі і підземні води) в період проведення робіт не використовуються, скидання стічних вод у водні об'єкти не передбачається. Забруднені дощові води підлягатимуть очищенню перед потраплянням у навколишнє середовище. В період експлуатації буде здійснюватися забір води із існуючої водопровідної мережі та скид у побутову каналізацію. Діяльність не межує з водозахисними зонами, з водно-болотними угіддями міжнародного значення.

Вплив на ґрунт: діяльність не пов'язана з виконанням великих обсягів земляних робіт. Під час робіт з навантаженням, розвантаженням та транспортуванням ґрунту, в ході яких порушується цілісність ґрунтового покриття, відбувається незначне запилювання. Вплив об'єкту на ґрунти можливий лише шляхом забруднення паливно-мастильними матеріалами, вихлопами від пального працюючого автотранспорту та будівельним сміттям. Зазначені забруднення носитимуть виключно тимчасовий і локальний характер. Для уникнення забруднення ґрунтів при поводженні та відходами передбачено влаштування твердого покриття на майданчику.

Вплив на земельні ресурси: територія розташування планованої діяльності знаходиться на вже належній господарюючому суб'єкту ділянці, тому додаткове відведення земель не потрібне.

Вплив на рослинний і тваринний світ: планована діяльність здійснюється на промисловій території, виснаження чи деградація сформованих в даній місцевості рослинних і тваринних угруповань у результаті планованої діяльності не очікується. Об'єкти природно-заповідного фонду на ділянці будівництва відсутні.

Вплив на соціальне середовище має позитивний характер, так як створюватимуться нові робочі місця та відбуватиметься поповнення місцевого бюджету.

Вплив на навколишнє техногенне середовище: навантаження на об'єкти техногенного середовища не перевищуватимуть показників, що нормуються.

При будівництві та експлуатації об'єкту буде відбуватись тимчасовий шумовий вплив, який буде в межах норми.

Способи поводження з відходами, що утворюватимуться на об'єкті, передбачають мобілізацію для тимчасового їх зберігання на підприємстві та подальшу їх передачу спеціалізованим організаціям для зберігання та захоронення. Поводження із загальнопромисловими та побутовими відходами здійснюватиметься згідно з діючими екологічними та санітарними вимогами.

За діючим природоохоронним законодавством усі різновиди впливів повинні обмежуватись санітарно-захисною зоною споруд, не перевищувати фонові та гранично допустимі концентрації та не спричиняти розвиток захворюваності місцевого населення.

Щодо технічної альтернативи 2 – сфера, джерела та види можливого впливу на довкілля здебільше збігаються із тими, що притаманні технічній альтернативі 1. Але впливи на атмосферне повітря та інші фактори довкілля можуть якісно та кількісно відрізнятися від тих, що виникають при застосуванні технічної альтернативи 1. У випадку обрання технічної альтернативи 2, виникають загрози збільшення кількості викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря завдяки згорянню продуктів нафтопереробки від дизельного пального працюючого автотранспорту. Дана система потребує додаткового нагляду та контролю.

В процесі будівництва буде здійснюватися тимчасовий вплив на навколишнє середовище шляхом забруднення повітряного басейну пилом і продуктами спалювання пального при роботі будівельних машин, автотранспорту, при проведенні зварювальних робіт і фарбувальних робіт. Після реалізації проекту утворюються організовані стаціонарні джерела впливу на повітря (труба газового котла, вентсистеми, аварійний дизельгенератор) та неорганізовані джерела викидів (пило-газовиділення від маневрування автомобільного, залізничного транспорту, вантажних робіт, завальної ями). Викиди будуть здійснюватися відповідно гранично-допустимих обсягів

та дозвільної документації.

Вплив на клімат і мікроклімат відсутній.

В ході проведення робіт джерел негативних впливів на гідросферу не виникає, оскільки водні ресурси (поверхневі і підземні води) в період проведення робіт не використовуються, скидання стічних вод у водні об'єкти не передбачається. Забруднені дощові води підлягатимуть очищенню перед потраплянням у навколишнє середовище. В період експлуатації буде здійснюватися забір води із існуючої водопровідної мережі та скид у побутову каналізацію. Діяльність не межує з водозахисними зонами, з водно-болотними угіддями міжнародного значення.

Вплив на ґрунт: діяльність не пов'язана з виконанням великих обсягів земляних робіт. Підчас робіт з навантаженням, розвантаженням та транспортуванням ґрунту, в ході яких порушується цілісність ґрунтового покриву, відбувається незначне запилювання. Вплив об'єкту на ґрунти можливий лише шляхом забруднення паливно-мастильними матеріалами, вихлопами від пального працюючого автотранспорту та будівельним сміттям. Зазначені забруднення носитимуть виключно тимчасовий і локальний характер. Для уникнення забруднення ґрунтів при поведженні та відходами передбачено влаштування твердого покриття на майданчику.

Вплив на земельні ресурси: територія розташування планованої діяльності знаходиться на вже належній господарюючому суб'єкту ділянці, тому додаткове відведення земель не потрібне.

Вплив на рослинний і тваринний світ: планована діяльність здійснюється на промисловій території, виснаження чи деградація сформованих в даній місцевості рослинних і тваринних співтовариств у результаті планованої діяльності не очікується. Об'єкти природно-заповідного фонду на ділянці будівництва відсутні.

Вплив на соціальне середовище має позитивний характер, так як створюватимуться нові робочі місця та відбуватиметься поповнення місцевого бюджету.

Вплив на навколишнє техногенне середовище: навантаження на об'єкти техногенного середовища не перевищуватимуть показників, що нормуються.

При будівництві та експлуатації об'єкту буде відбуватись тимчасовий шумовий вплив, який буде в межах норми.

Способи поведження з відходами, що утворюватимуться на об'єкті, передбачають мобілізацію для тимчасового їх зберігання на підприємстві та подальшу їх передачу спеціалізованим організаціям для зберігання та захоронення. Поведження із загальнопромисловими та побутовими відходами здійснюватиметься згідно з діючими екологічними та санітарними вимогами.

За діючим природоохоронним законодавством усі різновиди впливів повинні обмежуватись санітарно-захисною зоною споруд, не перевищувати фонові та гранично допустимі концентрації та не спричиняти розвиток захворюваності місцевого населення.

Щодо територіальної альтернативи 1, 2 – сфера, джерела та види можливого впливу на довкілля аналогічні технічним альтернативам, ділянка розташування планованої діяльності співпадає з розташуванням земельних ділянок, що належать господарюючому суб'єкту на праві приватної власності.

9. Належність планованої діяльності до першої чи другої категорії видів діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля (зазначити відповідний пункт і частину статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»)

Планова діяльність підприємства належить до другої категорії видів діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля у відповідності до підпункту 4 пункту 10 частини 3 статті 3, підпункту 5 пункту 10 частини 3 статті 3, підпункту 3 пункту 7 частини 3 статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

10. Наявність підстав для здійснення оцінки транскордонного впливу на довкілля (в тому числі наявність значного негативного транскордонного впливу на довкілля та перелік держав, довкілля яких може зазнати значного негативного транскордонного впливу (зацеплених держав)).

Підстав для здійснення оцінки транскордонного впливу немає.

11. Планований обсяг досліджень та рівень деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

Відповідно вимогам п. 2 ст. 6 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» № 2059-VIII від 23 травня 2017 року.

12. Процедура оцінки впливу на довкілля та можливості для участі в ній громадськості.

Планована суб'єктом господарювання діяльність може мати значний вплив на довкілля і, отже, підлягає оцінці впливу на довкілля відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля». Оцінка впливу на довкілля – це процедура, що передбачає:

- підготовку суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля;

- проведення громадського обговорення планованої діяльності;

- аналіз уповноваженим органом звіту з оцінки впливу на довкілля, будь-якої додаткової інформації, яку надає суб'єкт господарювання, а також інформації, отриманої від громадськості під час громадського обговорення, під час здійснення процедури оцінки транскордонного впливу, іншої інформації;

- надання уповноваженим органом мотивованого висновку з оцінки впливу на довкілля, що враховує результати аналізу, передбаченого абзацом п'ятим цього пункту;

- врахування висновку з оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності, зазначеного у пункті 14 цього повідомлення.

У висновку з оцінки впливу на довкілля уповноважений орган, виходячи з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, визначає допустимість чи обґрунтовує недопустимість провадження планової діяльності та визначає екологічні умови її провадження.

Забороняється розпочинати провадження планової діяльності без оцінки впливу на довкілля та отримання рішень про провадження планової діяльності.

Процедура оцінки впливу на довкілля передбачає право і можливості громадськості для участі у такій процедурі, зокрема, на стадії обговорення обсягу досліджень та рівня впливу на довкілля, а також на стадії розгляду уповноваженим органом поданого суб'єктом господарювання звіту з оцінки впливу на довкілля.

На стадії громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля протягом щонайменше 25 робочих днів громадськості надається можливість надавати будь-які зауваження і пропозиції до звіту з оцінки впливу на довкілля та планованої діяльності, а також взяти участь у громадських слуханнях. Детальніше про процедуру громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля буде повідомлено в оголошенні про початок громадського обговорення.

Тимчасово, на період дії та в межах території карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби (COVID-19), спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, до повного його скасування та протягом 30 днів з дня скасування карантину, громадські слухання не проводяться і не призначаються на дати, що припадають на цей період, про що зазначається в оголошенні про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля.

13. Громадське обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

Протягом 20 робочих днів з дня оприлюднення цього повідомлення на офіційному веб-сайті уповноваженого органу громадськість має право надати уповноваженому органу, зазначеному у пункті 15 цього повідомлення, зауваження і пропозиції до планової діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля.

Надаючи такі зауваження і пропозиції, вкажіть реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля (зазначений на 1-ій сторінці цього повідомлення). Це значно спростить процес реєстрації та розгляду Ваших зауважень і пропозицій. У разі отримання таких зауваження і пропозицій громадськості вони будуть розміщені в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля та передачі суб'єкту господарювання (протягом трьох робочих днів з дня їх отримання). Особи, які надають зауваження і пропозиції, своїм підписом засвідчують свою згоду на обробку їх персональних даних. Суб'єкт господарювання під час підготовки звіту з оцінки впливу на довкілля зобов'язаний врахувати повністю, врахувати частково або обґрунтовано відхилити зауваження і пропозиції громадськості, надані у процесі громадського обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля. Детальна інформація про це включається до звіту з оцінки впливу на довкілля.

14. Рішення про провадження планованої діяльності.

Відповідно до законодавства, рішенням про провадження даної планованої діяльності буде Дозвіл на виконання будівельних робіт, що реєструється/видається Державною інспекцією архітектури та містобудування України.

15. Усі зауваження і пропозиції громадськості до планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля, необхідно надсилати до

Департамент екології та природних ресурсів Львівської облдержадміністрації за адресою: вул. Стрийська, 98, м.Львів, інд.79026, тел./факс (032) 238-73-83 E-mail: enviro@loda.gov.ua

контактна особа – Війтик Оксана Григорівна, т.в.о. Директора департаменту.

На головних дорогах Європи побудують 100 водневих заправок

Мережу можуть почати будувати вже у 2023 році

На головних дорогах у Бельгії, Нідерландах та Люксембурзі (політично-економічному союзі Бенілюкс), а також у Німеччині побудують мережу з понад 100 водневих станцій для важкого транспорту.

Це спільний проєкт компаній Air Liquide і TotalEnergies, повідомляє Gasworld.

В матеріалі наголосили, що така мережа допоможе полегшити доступ до водню та прискорить розвиток його використання для транспортування вантажів по всьому європейському континенту.

Компанії анонсували новий проєкт недовзі після підписання угоди щодо виробництва відновлюваного водню на платформі Grandpuits Zero Crude Platform – об'єкті, який включатиме установку біопереробки, завод біопластику та завод з переробки пластмас.

За даними Європейського агентства з навколишнього середовища (ЕЕА), у 2020 році викиди парникових газів від автомобільного транспорту в ЄС становили 77% усіх викидів ПГ від транспорту блоку. За прогнозами, розвиток водневих заправок до 2050 року зможе забезпечувати близько 20% загальної суміші транспортного палива.

Віцепрезидент і член виконавчого комітету Air Liquide Group Матьє Жіар, який курирує водневу діяльність, зазначив, що

H2 пропонує очевидні переваги для транспортних засобів великої вантажопідйомності.

"Щоб сприяти його широкому використанню, необхідно прискорити розвиток заправної інфраструктури та запропонувати виробникам транспортних засобів та транспортним операторам досить щільну мережу станцій, – сказав він. – Це саме амбіція цього спільного підприємства, яке скористається додатковим досвідом Air Liquide і TotalEnergies".

В матеріалі підкреслили, що Air Liquide використовуватиме свій досвід у розробці ланцюга створення вартості водню, тоді як TotalEnergies візьме на себе провідну роль в експлуатації та управлінні мережами станцій і розподілі енергії.

"Як піонери водневої мобільності, ми переконані в необхідності розпочати будівництво потужної мережі, яка принесе користь нашим клієнтам", – сказав президент відділу маркетингу та послуг компанії TotalEnergies Тьеррі Пфлімлін.

Зазначається, що створення мережі може розпочатися у 2023 році, якщо компанії завершать підготовку договірної документації. Нагадаємо, лідери аерокосмічної галузі вважають "зелений" водень перспективним екопаливом для літаків, супутників та космічних кораблів.

Джерело: Gasworld.

Україна та ЄС уклали стратегічне партнерство у сферах "зеленого" водню та біогазу

Це дасть суттєвий поштовх у спільному русі щодо розбудови сталої енергетики, забезпечення енергетичної безпеки та декарбонізації економіки

Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль та президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн уклали меморандум щодо стратегічного партнерства у сфері відновлюваних газів, а саме – водню та біометану.

Україна та ЄС будуть спільно розвивати сфери виробництва, торгівлі, транспортування, зберігання та використання таких газів, повідомляє Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження у Facebook.

Зазначається, що меморандум підписали під час спільного засідання Уряду України та Єврокомісії.

В пресслужбі розповіли, що меморандум передбачає:

- обмін інформацією та оцінками сцена-

ріїв і прогнозів щодо попиту на відновлювані газ;

- розвиток регуляторного поля; гармонізацію сертифікаційних документів відповідно до вимог ЄС;
- виявлення та усунення бар'єрів; розвиток інфраструктури;
- мобілізацію фінансових та інвестиційних інструментів;
- розвиток енергетичних кластерів в Україні.

"Започаткування партнерства із ЄС у сфері відновлюваних газів – вагома подія, яка дасть суттєвий поштовх у нашому спільному русі щодо розбудови сталої енергетики, забезпечення енергетичної безпеки та декарбонізації економіки", – сказав голова Держенергоефективності Валерій Безус.

Зазначається, що напрями партнерства у питаннях біометану та водню нещодавно обговорювали на низці зустрічей президента України, прем'єр-міністра, мі-

ністра енергетики та голови Держенергоефективності із віцепрезидентом Єврокомісії з питань Європейської "зеленої" угоди Франсом Тіммермансом у січні 2023 року.

"Попереду тривала й активна робота над реалізацією усіх положень меморандуму, над чим вже працює Держенергоефективності", – наголосили в пресслужбі.

Автори підкреслили, що заснуванню співпраці щодо "зеленого" водню та біометану передувала тривала й плідна робота, в якій брало участь і Держенергоефективності. Вже розроблено реєстр гарантій походження біометану, проєкт Водневої стратегії України та у співпраці із міжнародними партнерами опрацьовуються перспективні шляхи їхнього обігу в ЄС.

Нагадаємо, Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження, попри воєнний стан, завершило розробку реєстру гарантій походження біометану.

Джерело: ecopolitic.

Бізнес назвав “слабкі” сторони реформи промислового забруднення в Україні

“Гострі кути” можуть ускладнити процес екомодернізації української промисловості

Європейської бізнес асоціації (ЄБА) закликала доопрацювати 3 принципові моменти в законопроекті №6004-д “Про забезпечення конституційних прав громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля”.

Це необхідно для успішного проведення реформи у сфері промислового забруднення, повідомляє ЄБА.

“Бізнес-спільнота вітає зусилля влади, яка прагне йти назустріч бізнесу у питаннях екомодернізації, і сподівається, що запропоновані умови стануть ключем до втілення цієї важливої реформи”, – зазначили автори.

В матеріалі підкреслили, що законопроект №6004-д найбільш збалансовано враховує інтереси бізнесу, держави та громадськості. Хоча Комітет з питань екологічної політики та природокористування рекомендував Верховній Раді прийняти цей документ, “гострі кути” можуть ускладнити процес екомодернізації вітчизняної промисловості відповідно до європейських стандартів.

На думку фахівців ЄБА доопрацювання потребують наступні положення:

- Перехід на нову дозвільну систему

Зазначається, що нова дозвільна система має замінити три дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, на спецводокористування (а також скидання в системи централізованого водовідведення) та управління відходами.

Вже з 2028 року діяльність бізнесу у певних сферах, наприклад енергетики, металургії, хімічної галузі, управління відходами, буде можливою лише у разі наявності нового дозволу.

Проте процес збору документів досить складний та тривалий та не враховує реалії війни. Адже інформація, подана підприємством, може стати неактуальною за дуже короткий проміжок часу і за незалежних від підприємства обставин.

“Доцільно перенести перехід на нові дозвільні документи на післявоєнний період і забезпечити можливість їх отримання протягом чотирьох років після припинення воєнного стану”, – запропонували автори.

- Збереження чинних технологічних нормативів при видачі нових інтегрованих дозволів

В матеріалі підкреслили, що до запровадження обов'язкової екомодернізації для промисловості на основі європейських найкращих доступних технологій та методів управління (НДТМ), у законопро-

екті №6004-д є можливість отримати інтегрований дозвіл.

Він буде заснований на поточних нормативах викидів для тих установок, які економічно недоцільно або неможливо модернізувати, та які мають обмежений строк експлуатації. Серед них – енергетичні потужності, умови роботи яких регулюються Національним планом скорочення викидів від великих спалювальних установок (НПСВ).

Зазначається, що для решти галузей, зокрема металургії та скляної промисловості, чинні нормативи викидів можуть змінитись вже у 2024 році. Це фактично призведе до необхідності капітальних інвестицій, хоча в деяких випадках ці установки все одно доведеться закрити, адже НДТМ для них не існує.

“Пропонуємо дозволити бізнесу отримувати нові інтегровані дозволи на підставі поточних технологічних нормативів викидів, передбачених чинними дозвільними документами”, – наголосили в ЄБА.

- Перегляд вимог до встановлення автоматизованих систем моніторингу викидів (АСМ)

Автори наголосили, що законопроект №6004-д визначає вимоги АСМ на стаціонарні джерела викидів на основі НДТМ, що цілком відповідає європейському підходу. Втім, цей процес є досить капіталомістким та тривалим проектом будівництва та реконструкції.

Вони зазначили, що економічно недоцільно встановлювати законодавчу вимогу для облаштування АСМ на об'єктах та установках, які підлягають виведенню з експлуатації у короткостроковій перспективі після проведення реформи.

В матеріалі пропонують виключити з-під обов'язку встановлення АСМ установки, які протягом короткого періоду часу (2 – 3 роки) після введення в дію закону плануються до повного виведення з промислової експлуатації.

“Запровадження НДТМ – найсильніший виклик для української промисловості та енергетики. І ми зможемо впоратись з ним виключно за суттєвої фінансової підтримки європейських колег.

Але реалізувати ці амбітні плани з точки зору технологій модернізації можна не раніше ніж за 10 років після закінчення військових дій”, – сказав голова Комітету промислової екології та сталого розвитку Асоціації Станіслав Зінченко.

Джерело: ЄБА

Співпадіння факторів: експерт пояснив, чому землетрус у Туреччині спричинив стільки жертв

За словами експертів, потужний землетрус, що стався в Туреччині та Сирії рано вранці в понеділок, став особливо смертоносним через поєднання ряду факторів, включаючи час, місце, лінію розлому і конструкцію зруйнованих будівель.

Усе сталося о 04:17 ранку. Люди, які ще спали, опинилися в пастці, коли їхні будинки завалилися. Конструкція самих будівель була не зовсім пристосованою для регіону, схильного до сильних землетрусів. Про це агентству АРР розповів Роджер Муссон, почесний науковий співробітник Британської геологічної служби.

Частково масштаби руйнувань можуть бути пов'язані з тим, що лінія розлому, по якій стався землетрус, довгий час була відносно спокійною.

Туреччина розташована в одній із найактивніших сейсмонезбезпечних зон у світі. Землетрус уздовж лінії розлому Північної Анатолії в турецькому регіоні Дюздже 1999 року забрав життя понад 17 000 осіб. Але землетрус у понеділок стався на іншому кінці країни, уздовж Східно-Анатолійського розлому.

Муссон зазначив, що у Східно-Анатолійському розломі не було землетрусів силою 7 балів понад два століття. Оскільки з моменту останнього великого землетрусу минуло так багато часу, можливо, накопичилося “досить багато енергії”, припустив експерт.

Ця катастрофа була “майже повторенням” землетрусу силою 7,4 бала в тому ж районі 13 серпня 1822 року. Тоді були десятки тисяч жертв. Поштовхи тривали аж до червня наступного року. Чи може так статися й цього разу, експерт не каже.

Епіцентр землетрусу, що стався в понеділок, знаходився на відносно невеликій глибині — близько 17,9 кілометра. Це було викликано рухом Аравійської тектонічної плити на північ.

Оскільки вона не може рухатися плавно, то періодично “застряє”, накопичуючи напругу, яка потім різко вивільняється, – каже Муссон.

Він наголосив, що епіцентр такого землетрусу менш важливий, ніж те, як далеко простягається розрив уздовж лінії розлому – в цьому випадку близько 100 кілометрів (деякі джерела кажуть, що 150 кілометрів). “Ця територія фактично знаходиться прямо над землетрусом”, – додає геолог.

Після землетрусу 1999 року уряд Туреччини ухвалив закон, згідно з яким усе нове будівництво має відповідати сучасним стандартам сейсмостійкості. Експерти закликали Туреччину у світлі останньої катастрофи перевірити, чи дотримується законодавство.

Джерело: Phys.org

Honda вироблятиме системи водневих паливних елементів для авто та іншої техніки

Комерційні транспортні засоби, що використовуються в усьому світі, будуть електрифіковані, як і легкові автомобілі

Японська компанія Honda Motor у 2023 році почне виробляти нові системи водневих паливних елементів, що є спільною розробкою з General Motors.

Нова система буде використовуватися у власних електромобілях Honda на паливних елементах (FCEV), а також в комерційних важких вантажівках, електростанціях та будівельній техніці, повідомляє Reuters.

В матеріалі зазначили, що Honda планує щорічні продажі близько 2000 одиниць нової системи до середини десятиліття та 60 000 одиниць у 2030 році.

"З системою "наступного покоління" компанія прагне більш ніж подвоїти термін служби порівняно зі своєю старішою системою паливних елементів та знизити витрати на дві третини", – підкреслили автори.

Генеральний менеджер відділу розвитку водневого бізнесу Honda Тецуя Хасебе комерційні транспортні засоби, що використовуються в усьому світі, будуть електрифіковані, як і легкові автомобілі. Він додав, що це, ймовірно, призведе до розходження між вантажними автомобілями, що використовують акумулятори, та вантажівками, що працюють на паливних елементах.

Нагадаємо, на шахті Могалаквена в Південній Африці дебютувала перша в світі воднева кар'єрна вантажівка First Mode. Близько 50% викидів в секторі створюють саме вантажівки, тому такий транспорт може допомогти в декарбонізації галузі.

Як повідомлялося раніше, американська компанія Airgas випустить дві важкі вантажівки Huzon Motors на водневих паливних елементах.

Джерело: Reuters

Потепління вже не уникнути: штучний інтелект спрогнозував швидкі кліматичні зміни

Потепління в 2°C відбудеться у 2054 році

Дослідження кліматологів за допомогою штучного інтелекту показало, що світу не уникнути потепління на 1,5°C, яке стане між 2033 і 2035 роками.

Людство може не допустити підвищення температури на 2°C, якщо всі країни вже до середини століття досягнуть нульових викидів, передає УНІАН.

Таке дослідження було опубліковано в журналі Proceedings of the National Academy of Sciences. Зазначається, що за прогнозом штучного інтелекту, позначки в 2°C людство досягне до 2050 року і утримати підвищення температури нижче майже неможливо.

Навіть в тому випадку, якщо людство знизить викиди, то потепління в 2°C відбудеться в 2054 році.

"Ми використовуємо цей дуже потужний інструмент, який здатний брати інформа-

цію та інтегрувати її таким чином, що не в змозі зробити жоден людський розум, на краще чи на гірше", – сказав співавтор дослідження Ноа Діффенбау зі Стенфордського університету.

В матеріалі підкреслили, що ШІ використовує різні методи для прогнозів, тому результати так сильно відрізняються.

За прогнозами вчених за умови зниження викидів позначки в 2°C світ повинен був досягти приблизно в 2090-х роках.

Нагадаємо, глобальна група кліматологів ООН (IPCC) підтвердила, що зміна клімату робить спеку більш гарячою та частішою у більшості суходутних регіонах світу.

Як повідомлялося раніше, міжнародне дослідження консалтингової компанії GlobeScan показало, що побоювання кліматичних змін змушує 40% людей уникати народження дітей.

Джерело: УНІАН

Астрономи знайшли таємничу темну галактику

Група дослідників на чолі з астрофізиком Марікою Джульєтті з італійської Scuola Internazionale Superiore di Studi Avanzati опублікувала в The Astrophysical Journal дослідження, присвячене "дуже своєрідній" галактиці. Вчені описали її як "таємничий і дуже далекий об'єкт", який "настільки темний, що майже невидимий навіть за допомогою найсучасніших інструментів".

На думку вчених, "невидима" галактика сформувалася через 2 мільярди років після Великого вибуху, який, за оцінками астрофізиків, стався приблизно 13,8 мільярда років тому і поклав початок нашому Всесвіту.

Для більш детального вивчення галактики вчені використовували методику, відому як гравітаційне лінзування – для її застосування використовуються масивні космічні об'єкти на кшталт галактичних скупчень. Такі гігантські "лінзи" дають змогу збільшити і розглянути те, що ховається за ними. Спостереження здійснювалися за допомогою великого наземного телескопа Atacama Large Millimeter/submillimeter Array (ALMA), розташованого в Чилі.

Телескоп ALMA дав змогу детально вивчити раніше невідомі властивості важкої для дослідження галактики, багатой на газ і пил. Як повідомила Джульєтті, "наші аналізи показали, що об'єкт дуже компактний

і, ймовірно, містить надзвичайно велику кількість молодих зірок, які ще формуються".

Галактика була надзвичайно малопомітною з низки причин. Вона далеко розташована, дуже компактна і від спостережень її приховує велика кількість міжзоряного пилу. Саме тому для її вивчення так стане в пригоді космічний телескоп "Джеймс Вебб" з його інструментами для спостереження інфрачервоного випромінювання, помітного навіть крізь пилові скупчення. За допомогою цього телескопа галактику ще не вивчали, але, на думку вчених, він допоможе дізнатися про неї набагато більше в майбутньому.

У 2019 році ALMA допоміг виявити докладні характеристики ще однієї віддаленої "невидимої" галактики, яка насправді виявилася "масивним монстром". Вивчення подібних космічних об'єктів дасть змогу вченим краще зрозуміти процеси формування галактик та їхню еволюцію.

Астрономи дедалі більше дізнаються про об'єкти, що з'явилися на ранніх етапах після виникнення нашого Всесвіту, а потужний телескоп "Джеймс Вебб" дасть змогу "пробитися" крізь шар міжзоряного пилу для докладнішого вивчення подібних структур.

Джерело: CNET

Засновник -
Товариство з обмеженою
відповідальністю «ЕКО-ГАЗЕТА»
Видавель -
Асоціація «Експерти з оцінки впливу на довкілля»
Гол. редактор Корнієнко Ірина Анатоліївна
Відповідальний за випуск
Корнієнко Ірина Анатоліївна
Видання виходить кожен місяць
за наявності матеріалів.

Адреса редакції:
Київ вул. Воздвиженська, 42, оф. 1; тел.: 0670055440;
ecopaperkyiv@gmail.com
Свідectво про реєстрацію засобу масової
інформації KB23489-13329P від 3.08.2018 р.
Газета не завжди поділяє позицію авторів публікації.
Видання розповсюджуються безкоштовно

За достовірність інформації несуть
відповідальність автори публікації та
рекламодавці.
Віддруковано ФОП Щуренко Валерія Миколаївна
Наклад 3000 прим.
Замовлення 7.19
Дата виходу в світ
21 Лютого 2023 року